

**HYFFORDDIANT CÔD YMDDYGIAD AR
GYFER CYNGHORWYR TREF A
CHYMUNED
2021**

**CODE OF CONDUCT TRAINING FOR
TOWN AND COMMUNITY COUNCILLORS
2021**

RHAGLEN PROGRAMME

Cyflwyniad

Pryd mae'r côd yn gymwys

Dyletswyddau Cyffredinol

Buddiannau Personol

Buddiannau Rhagfarnol

Buddiannau Eithriedig

Gollyngiadau

Gorfodaeth

Deddfwriaeth ac Achosion

Diweddar

Ble gallwch gael cyngor

Casgliad

Cwestiynau

Introduction

When the Code Applies

General Duties

Personal Interests

Prejudicial Interests

Exempt Interests

Dispensations

Enforcement

Recent Cases & Legislation

Where to seek advice

Conclusion

Questions

CYFLWYNIAD INTRODUCTION

**Mae'r Côt yn seiliedig ar
Egwyddorion Nolan ar
gyfer ymddygiad ym
mywyd cyhoeddus**

**Mae'n rhaidd i bob Cyngor
fabwysiadu ei gôt ei hun
yn seiliedig ar fodel
Llywodraeth Cymru.
Diwygiwyd ddiwethaf –
haf 2016**

**Pwyllgor Safonau – 9 aelod.
3 Chynghorydd Sir, 1
Cynghorydd Cymuned a
5 aelod annibynnol
cyfetholedig.**

**Code based upon the Nolan
Principles for conduct in
public life**

**Each Council must adopt
its own code based on
the WG model. Last
revised – summer 2016**

**Standards Committee – 9
members. 3 County
Councillors, 1
Community Councillor
and 5 co-opted
independent members.**

**PRYD MAE'R CÔD YN GYMWYS
WHEN THE CODE APPLIES**

PRYD MAE'R CÔD YN GYMWYS WHEN THE CODE APPLIES

**Mewn unrhyw gyfarfod
swyddogol o'r cyngor
Mewn unrhyw gyfarfod gydag
aelodau neu swyddogion
Wrth weithredu fel
Cynrychiolydd y Cyngor neu
ymddangos eich bod yn
gwneud hynny
Wrth ymgymryd â busnes y
Cyngor
Wrth weithredu mewn unrhyw
rôl swyddogol arall
Wrth gynrychioli'r Cyngor ar
gorff arall
AC**

**In any official council meeting
In any meeting with members
or officers
When acting as a Council rep
or appearing to do so
If conducting Council
business
If acting in any other official
role
If a Council rep on another
body
AND**

PRYD MAE'R CÔD YN GYMWYS WHEN THE CODE APPLIES

UNRHYW BRYD OS YW'R CANLYNOL YN BERTHNASOL:

**Os yw eich ymddygiad yn
debygol o ddwyn anfri ar
eich swyddfa neu'r Cyngor**

**Os ydych yn defnyddio eich
swydd i ennill mantais i chi
eich hun neu rywun arall**

**Os ydych yn camddefnyddio
adnoddau'r Cyngor**

**COFIWCH – mae'r Côt yr un
mor berthnasol i
gyfarfodydd o bell ag i rai
wyneb yn wyneb**

AT ANY TIME IF:

**Your conduct is likely to
bring your office or the
Council into disrepute**

**You use your position to
gain an advantage for
yourself or another**

**You misuse Council
resources**

**REMEMBER – the Code
applies just as much to
remote meetings as to
physical ones**

DYLETSWYDDAU CYFFREDINOL

GENERAL DUTIES

**Cynghorwyr yn
ymddiheuro i staff am
gynnig 'defod baganaidd'**

**Councillors apologise to
staff over 'pagan ritual'
offer**

**Ymchwilio i Gyngorydd
oherwydd neges e-bost
dramgwyddus**

**Councillor investigated for
'offensive' email**

**Dirprwy Arweinydd Cyngor yng
Nghymru yn ymddiswyddo dan
gwmwl oherwydd y gair 'N'**

**Welsh N-word council deputy
resigns in disgrace**

**Gwrandawriad naw awr
ynghylch cyngorydd oedd
wedi 'bod yn bigitian yn gas
ar y cyrion'**

**Nine-hour hearing over
councillor who 'bitched from
the sidelines'**

DYLETSWYDDAU CYFFREDINOL – RHAID ICHI GENERAL DUTIES – YOU MUST

- **Hyrwyddo Cydraddoldeb**
- **Dangos parch ac ystyriaeth i eraill**
- **Peidio â bwlio neu aflonyddu ar eraill**
- **Peidio â pheryglu diffyg tuedd y swyddogion**
- **Peidio â datgelu gwybodaeth gyfrinachol**
- **Peidio ag atal mynediad at wybodaeth**
- **Peidio â dwyn anfri ar eich swyddfa neu'ch cyngor**
- **Promote Equality**
- **Show respect & consideration to others**
- **Not harass or bully others**
- **Not compromise your officers impartiality**
- **Not disclose confidential information**
- **Not prevent access to information**
- **Not bring your office or council into disrepute**

DYLETSWYDDAU CYFFREDINOL – RHAID ICHI GENERAL DUTIES – YOU MUST

- **Rhoi gwybod am achosion o dorri'r côd**
- **Peidio â gwneud cwynion blinderus**
- **Cydweithio ag ymchwiliadau**
- **Peidio â defnyddio eich swydd yn amhriodol**
- **Peidio â chamddefnyddio adnoddau'r Cyngor**
- **Gwneud penderfyniadau yn wrthrychol**
- **Ystyried cyngor a rhoi rhesymau dros beidio â'i ddilyn**
- **Report code breaches**
- **Not make vexatious complaints**
- **Cooperate with investigations**
- **Not use your position improperly**
- **Not misuse Council resources**
- **Reach decisions objectively**
- **Consider advice and give reasons for not following it**

DYLETSWYDDAU CYFFREDINOL – RHAID ICHI GENERAL DUTIES – YOU MUST

- **Cydymffurfio â rheolau ynghylch treuliau**
- **Peidio â derbyn anrhegion neu letygarwch sy'n eich rhwymo neu'n ymddangos eu bod yn gwneud hynny**
- **Comply with rules on expenses**
- **Not accept gifts or hospitality that obligates you or appear to do so**

BUDDIANNAU PERSONOL PERSONAL INTERESTS

“Mae'n rhaid i'r cyhoedd deimlo'n hyderus bod Cynghorwyr yn gweithredu er budd y cyhoedd, nid er eu budd eu hunain, neu er budd eu teulu a'u ffrindiau.”

(Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru)

“The public must have confidence that Councillors are acting in the public's best interests, not their own, or those of their family and friends.”

(Public Services Ombudsman for Wales)

BUDDIANNAU PERSONOL PERSONAL INTERESTS

- Mae'r Côt yn rhestru nifer o sefyllfaoedd lle y mae buddiant personol yn codi
- Os oes gennych fuddiant personol mewn unrhyw fater sy'n berthnasol i'r Cyngor, mae'n rhaid ichi ddatgan y buddiant hwnnw
- Os yw'r buddiant hwnnw hefyd yn rhagfarnol ni allwch gymryd rhan neu bleidleisio.
- Yn ddelfrydol, dylai POB agenda gynnwys eitem sefydlog ynghylch datgan buddiannau gan fod hyn yn helpu i atgoffa'r aelodau i roi ystyriaeth ddifrifol i'r mater
- The Code lists a number of situations where a personal interest arises.
- If you have a personal interest in any council business you must declare that interest
- If that interest is also prejudicial you cannot participate or vote.
- ALL agendas should ideally contain a standing item on declarations of interest as this helps remind members to give serious thought to this issue

BETH YW BUDDIANT PERSONOL?

WHAT IS A PERSONAL INTEREST?

Os yw mater yn ymwneud â, **neu'n debygol o effeithio ar:**

1. Eich cyflogaeth neu'ch busnes
 2. Eich cyflogwr neu fusnes yr ydych yn bartner neu'n gyfarwyddwr ynddo
 3. Unrhyw un (heblaw'r cyngor) sy'n cyfrannu at eich treuliau o ran etholiadau neu dreuliau aelodau
- Neu...

Where a matter **relates to or is likely to affect;**

1. Your employment or business
2. Your employer or a business in which you are a partner or director
3. Anyone (other than your council) who contributes to your election or members expenses

Or....

BETH YW BUDDIANT PERSONOL?

WHAT IS A PERSONAL INTEREST?

Parhad..

- 4. Cwmni sydd â lle busnes neu dir yn eich ardal y mae gennych 1% o gyfranddaliadau ynddo (neu gyfranddaliadau gwerth mwy na £25k)**
 - 5. Contract am nwyddau/gwasanaethau/gwaith rhwng eich cyngor a busnes yr ydych yn gyfranddaliwr neu'n gyfarwyddwr ynddo**
- Neu.....**

Contd..

- 4. A company with a place of business/land in your area in which you hold 1% of shares (or shares worth more than £25k)**
 - 5. A contract for goods/services/works between your council and a business in which you are a director or a shareholder**
- Or.....**

BETH YW BUDDIANT PERSONOL?

WHAT IS A PERSONAL INTEREST?

Parhad...

6. Tir yr ydych yn berchen arno (neu'n berchen yn rhannol arno) yn yr ardal

7. Tir lle mae eich Cyngor yn landlord ac rydych chi neu eich busnes yn denant (yn cynnwys os ydych yn gyfarwyddwr neu'n gyfranddaliwr)

8. Unrhyw dir yn yr ardal lle mae gennych drwydded alwedigaethol.

Neu...

Contd...

6. Land that you own (include part own) in the area

7. Land where your Council is the landlord and you or your business is a tenant (includes where you are a director or shareholder)

8. Any land in the area where you hold an occupational licence.

Or....

BETH YW BUDDIANT PERSONOL?

WHAT IS A PERSONAL INTEREST?

Parhad...

9. Lle rydych yn aelod neu lle mae gennych rôl rheoli yn y mathau canlynol o sefydliadau:

- (a) Awdurdod cyhoeddus/corff sy'n cyflawni swyddogaethau cyhoeddus**
- (b) Cwmni, cymdeithas neu elusen**
- (c) Corff sy'n bod er mwyn dylanwadu ar farn gyhoeddus**

Neu....

Contd...

9. Where you are a member of or have a management role in the following types of organisation;

- (a) Public authority/body exercising public functions**
- (b) Company, society or charity**
- (c) Body which exists to influence public opinion**

Or....

BETH YW BUDDIANT PERSONOL? WHAT IS A PERSONAL INTEREST ?

9. Parhad...

**(d) Undeb Llafur neu
gymdeithas broffesiynol**

**(e) Clwb, cymdeithas neu
fudiad preifat sy'n
gweithredu yn yr ardal**

Neu.....

9. Contd...

**(d) Trade union of
professional association**

**(e) Private club, society or
association operating in
the area**

Or.....

BETH YW BUDDIANT PERSONOL?

WHAT IS A PERSONAL INTEREST?

Os ystyrir **yn rhesymol bod y mater yn effeithio ar:**

1. Eich llesiant neu'ch sefyllfa ariannol
2. Llesiant neu sefyllfa ariannol person sy'n byw gyda chi
3. Llesiant neu sefyllfa ariannol **cyfaill agos personol**

Neu...

Where the matter **might reasonably be regarded as affecting;**

1. Your well-being or financial position
2. The well-being or financial position of a person you live with
3. The well-being or financial position of a **close personal associate**

Or...

BETH YW BUDDIANT PERSONOL?

WHAT IS A PERSONAL INTEREST?

Parhad...

4. Unrhyw gyflogaeth neu fusnes sydd gennych chi, person sy'n byw gyda chi, neu gyfaill agos personol i chi.

5. Unrhyw berson sy'n cyflogi person sy'n byw gyda chi neu gyfaill agos personol neu unrhyw fusnes y maent yn bartner neu'n gyfarwyddwr ynddo.

Neu...

Contd...

4. Any employment or business carried on by you, a person living with you, or a close personal associate of yours.

5. Any person who employs a person living with you or a close personal associate or any business in which they are a partner or director.

Or....

BETH YW BUDDIANT PERSONOL?

WHAT IS A PERSONAL INTEREST?

Parhad...

6. Unrhyw awdurdod cyhoeddus, cwmni, cymdeithas, elusen, undeb llafur, cymdeithas broffesiynol, clwb neu gymdeithas breifat lle y mae person sy'n byw gyda chi/cyfaill agos personol yn aelod neu'n dal swydd reoli.

Neu...

Contd...

6. Any public authority, company, society, charity, trade union, professional association, private club, or association in which a person living with you/close personal associate is a member or has a position of control or management.

Or....

BETH YW BUDDIANT PERSONOL?

WHAT IS A PERSONAL INTEREST?

Parhad...

7. Unrhyw gwmni lle mae person sy'n byw gyda chi/cyfaill agos personol yn berchen ar gyfranddaliadau gwerth mwy na £5,000.

OS OES GENNYCH FUDDIANT PERSONOL, MAE'N RHAI D I CHI EI DDATGAN.

Contd...

7. Any company in which a person living with you/close personal associate owns shares worth more than £5,000.

IF YOU HAVE A PERSONAL INTEREST THEN YOU MUST DECLARE IT.

BUDDIANNAU RHAGFARNOL PREJUDICIAL INTERESTS

**Os oes gennych
Fuddiant Personol
mae'n RHAI i chi
wirio ai buddiant
rhagfarnol ydyw hefyd.**

COFIWCH

**Nid cwestiwn ydyw o ran a
ydych yn credu bod y
buddiant yn dylanwadu
arnoch, ond a ydych yn
credu y byddai aelod
tybiedig o'r cyhoedd yn
credu ei fod yn dylanwadu
arnoch.**

**If you have a Personal
interest you **MUST**
check whether that
interest is also
prejudicial.**

REMEMBER

**The test is not whether you
think the interest
influences you, but
whether you think a
hypothetical member of
the public would think it
does.**

BUDDIANNAU RHAGFARNOL

PREJUDICAL INTERESTS

Os oes gennych Fuddiant
Rhagfarnol mae'n RHAID i chi
wneud y canlynol:

1. Datgelu'r buddiant hwnnw
2. Peidio â cheisio dylanwadu ar unrhyw benderfyniad
3. Gadael y cyfarfod tra bod y mater hwnnw yn cael ei drafod
4. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid i chi adael yr ystafell!!

If you have a Prejudicial
interest you MUST;

1. Disclose that interest
2. Not try to influence any decision
3. Withdraw from the meeting whilst that business is dealt with
4. This means you must leave the room !!

BUDDIANNAU EITHRIEDIG EXEMPTED INTERESTS

Mae'r Côt yn rhestru rhai buddiannau personol NAD ydynt yn rhagfarnol, sef:

- 1. Lle bo'r mater yn ymwneud ag awdurdod arall yr ydych yn aelod ohono**
- 2. Lle bo'r mater yn ymwneud ag awdurdod cyhoeddus arall y mae gennych swydd reoli ynddo**

Neu....

The Code lists certain personal interests which are NOT prejudicial, namely;

- 1. Where the business relates to another authority of which you are a member**
- 2. Where the business relates to another public authority in which you have a position of control or management**

Or....

BUDDIANNAU EITHRIEDIG

EXEMPTED INTERESTS

Parhad..

3. Lle bo'r mater yn ymwneud â chorff y cawsoch eich penodi gan eich Cyngor iddo

4. Eich rôl fel llywodraethwr ysgol (lle NA chawsoch eich penodi gan eich Cyngor) ONI BAI bod y mater yn ymwneud yn benodol â'r ysgol honno

Neu.....

Contd..

3. Where the business relates to a body to which you have been appointed by your Council

4. Your role as a school governor (where NOT appointed by your Council) UNLESS the business specifically relates to that school

Or.....

BUDDIANNAU EITHRIEDIG

EXEMPTED INTERESTS

Parhad...

- 5. Eich rôl ar y Bwrdd Iechyd Lleol lle NA chawsoch eich penodi gan eich Cyngor**
- 6. Yng nghyswllt grant/benthyciad ac ati a roddwyd gan eich Cyngor i fudiadau cymunedol neu wirfoddol hyd at uchafswm o £500.**

Contd...

- 5. Your role on the LHB when NOT appointed by your Council**
- 6. In relation to a grant/loan etc by your Council to a community or voluntary organisation up to a maximum of £500.**

GOLLYNGIADAU DISPENSATIONS

GOLLYNGIADAU DISPENSATIONS

- **Gall Cynghorydd â buddiant rhagfarnol wneud cais i'r Pwyllgor Safonau am ganiatâd i gael ei gynnwys mewn trafodaeth ar fater.**
- **Mae'n rhaid cyflwyno ceisiadau mewn da bryd er mwyn cynnal cyfarfod yn unol â'r rheolau ynghylch cyhoeddi agendâu ac ati.**
- **A Cllr with a prejudicial interest may apply to the Standards Committee for permission to be involved in a matter**
- **Applications must be submitted in sufficient time for a meeting to be called in accordance with rules on publishing agendas etc.**

GOLLYNGIADAU DISPENSATIONS

- **Mae'n rhaid cyflwyno ceisiadau ar ffurflen safonol**
- **Gallant gael eu cyflwyno gan glerc ar ran 1 neu ragor o gynghorwyr.**
- **Mae'n rhaid bod y ceisiadau yn seiliedig ar un neu ragor o'r rhesymau canlynol:**
- **Applications must be submitted on a standard form**
- **They may be submitted by a clerk on behalf of 1 or more cllrs.**
- **They must be based on one or more of the following grounds;**

GOLLYNGIADAU DISPENSATIONS

- **Mae o leiaf ½ o'r cyd-gynghorwyr yn rhannu'r un buddiant**
- **Mae natur y buddiant yn golygu na fyddai'n niweidiol i'r hyder sydd gan y cyhoedd**
- **Mae gan y Cynghorydd arbenigedd penodol sy'n cyfiawnhau ei gyfranogiad parhaus**
- **Mae'r buddiant yn gyffredin i gyfran sylweddol o'r cyhoedd**
- **At least ½ of fellow cllrs share the same interest**
- **The nature of the interest is such that it would not damage public confidence**
- **The Cllr has a particular expertise which justifies their contd. involvement**
- **The interest is common to a significant proportion of the public**

GOLLYNGIADAU DISPENSATIONS

- **Mae'r mater yn ymwneud â sefydliad gwirfoddol ac mae'r Cynghorydd yn ymwneud â rôl reoli ac nid oes ganddo unrhyw fuddiant arall yn y mater *(gall siarad yn unig, ni all bleidleisio dan yr opsiwn hwn)***
- **Fel sy'n briodol fel arall o dan yr holl amgylchiadau**
- ***(Mae rhesymau eraill ond nid ydynt yn berthnasol i Gynghorwyr Cymuned)***
- **The matter relates to a vol. organisation & the Cllr is involved in its management & has no other interest in the matter *(can only speak , not vote under this option)***
- **Otherwise appropriate in all the circumstances**
- ***(There are other grounds available but they do not apply to Community Cllrs)***

GOLLYNGIADAU DISPENSATIONS

**Rhoddir gollyngiadau fel arfer
am gyfnod penodedig**

**Mae'r rhan fwyaf o ollyngiadau
i siarad yn unig**

**Mae gollyngiadau yn fwyaf
tebygol o gael eu rhoi pan fo
buddiant cynghorydd yn
ymwneud â'i gysylltiad â
sefydliad gwirfoddol.**

**Mae gollyngiadau yn llai
tebygol o gael eu rhoi pan fo'r
buddiant yn ymwneud â
buddiannau eiddo neu fusnes
personol cynghorydd**

**Dispensations are usually
granted for a set period of
time**

**The majority of dispensations
are to speak only**

**Dispensations are most likely
to be granted where a
councillors interest relates to
involvement in a voluntary
organisation.**

**Dispensations are less likely
to be granted where they
relate to a cllr's personal
business or property interests**

GOLLYNGIADAU DISPENSATIONS

Mae'r mwyafrif llethol o geisiadau am ollyngiadau yn cael eu caniatáu, o leiaf i siarad a gwneud sylwadau ysgrifenedig.

Mae gollyngiadau i bleidleisio yn brin

Dylai ceisiadau roi cymaint o wybodaeth â phosibl am fuddiant y Cynghorydd

The vast majority of dispensation applications are granted, at least to speak and make written representations.

Dispensations to vote are rare

Applications should give as much information as possible about the interest that the Cllr has

GORFODAETH ENFORCEMENT

GORFODAETH ENFORCEMENT

- **Dylai pob cwyn ynghylch torri'r côd gael ei chyfeirio at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a fydd yn penderfynu ymchwilio ai peidio.**
- **Nid oes gan y Cyngor Sir unrhyw bŵer i ymyrryd**
- **Os yw Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn penderfynu ymchwilio i'r achos, gall wneud hynny ei hun neu gyfeirio'r achos at Swyddog Monitro Lleol i wneud hynny**
- **All complaints regarding breaches of the code should be referred to the PSOW who will decide whether or not to investigate.**
- **The County Council has no power to intervene**
- **If the PSOW decides the case merits investigation, he may do so himself or refer the case to the local Monitoring Officer to do so**

GORFODAETH ENFORCEMENT

- **Os yw ymchwiliad yn datgelu tystiolaeth o dorri rheolau, gellir cyfeirio'r achos at y Pwyllgor Safonau neu Banel Dyfarnu Cymru i benderfynu arno**
- **Gall y Pwyllgor Safonau atal Cynghorydd o'i swydd**
- **Gall y Panel Dyfarnu wahardd Cynghorydd o'i swydd**
- **Gall y ddau osod sancsiynau llai llym**
- **If an investigation finds evidence of a breach it may be referred to the local Standards Committee or the Adjudication Panel for Wales for determination.**
- **The Standards Committee can suspend a Cllr from office**
- **The Adjudication Panel can disqualify a Cllr from office**
- **Both can impose lesser sanctions**

ACHOSION DIWEDDAR

RECENT CASES

- Y Cynghorydd S Marston – Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot
- Y Cynghorydd P Duffy – Cyngor Tref Prestatyn
- Y Cynghorydd A Shotton – Cyngor Sir y Fflint
- Y Cynghorydd Roderick – Cyngor Sir Powys ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog
- Cllr S Marston – Neath Port Talbot CBC
- Cllr P Duffy – Prestatyn Town Council
- Cllr A Shotton – Flintshire CC
- Cllr Roderick – Powys CC and Brecon Beacons National Park Authority

ACHOSION DIWEDDAR

RECENT CASES

- Y Cynghorydd Baguley – Cyngor Cymuned Sili a Larnog
- Y Cynghorydd N McEvoy – Cyngor Dinas Caerdydd
- Y Cynghorydd K O'Neil – Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful
- Cllr Baguley – Sully and Lavernock Community Council
- Cllr N McEvoy – Cardiff City Council
- Cllr K O'Neil – Merthyr Tydfil CBC

DEDDF LLYWODRAETH LEOL AC ETHOLIADAU (CYMRU) 2021

LOCAL GOVERNMENT AND ELECTIONS (WALES) ACT 2021

- Adran 63 – dyletswydd ar Bwyllgor Safonau i gyflwyno adroddiad blynyddol i'r Cyngor Sir
- Adran 67 – dyletswydd ar Gynghorau Tref a Chymuned i gyhoeddi cynlluniau hyfforddi ar gyfer ei aelodau a'i staff
- Section 63 – duty on Standards Committee to make an annual report to the County Council
- Section 67 – duty on Town and Community Councils to publish training plans for its members and staff

DEDDF LLYWODRAETH LEOL AC ETHOLIADAU (CYMRU) 2021

LOCAL GOVERNMENT AND ELECTIONS (WALES) ACT 2021

- Atodlen 8 - Rhoi'r un pwerau i'r Ombwdsmon â barnwr yr Uchel Lys o ran mynnu bod person yn darparu gwybodaeth/dogfennau
- Gall Ombwdsmon fynnu bod Cyngor yn darparu unrhyw gyfleuster y mae'n rhesymol iddo ofyn amdano
- Schedule 8 - Gives the Ombudsman the same powers as a High Court judge to require a person to provide information/documents
- Ombudsman can require a Council to provide any facility he reasonably requires

BLE GALLWCH GAEL CYNGOR

WHERE TO SEEK ADVICE

Clercod

**Gallwch ofyn am gyngor y Swyddog
Monitro ynghylch y Côt**

Cynghorwyr

**Mae'r Ombwdsmon yn nodi'n glir y
dylai Cynghorwyr ofyn am gyngor
gan y Clercod ynghylch materion
Côt a dim ond gofyn i'r Swyddog
Monitro os nad yw'r Clerc ar gael**

**Os yw'r Swyddog Monitro yn rhoi
cyngor ar y côd yn uniongyrchol i
Gynghorydd, bydd y cyngor
hwnnw'n cael ei rannu â'r clerc
perthnasol**

Clerks

**May seek advice from the
Monitoring Officer in relation to the
Code**

Councillors

**The PSOW makes it clear that
Councillors should seek advice from
their Clerks on Code issues and only
approach the Monitoring Officer if
the clerk is unavailable**

**If the Monitoring officer does
provide code advice directly to a Cllr
that advice will be shared with the
relevant clerk**

CASGLIAD CONCLUSION

- **Cymerwch amser i ymgysfarwyddo â'r côd**
- **Sicrhewch fod gennych y côd bob tro wrth gyflawni gwaith y cyngor**
- **Defnyddiwch ollyngiadau i gyflawni eich rôl ddemocrataidd**
- **Os nad ydych yn siŵr - MYNNWCH GYNGOR**
- **Take time to familiarise yourself with the code**
- **Always have it with you when conducting council business**
- **Make use of dispensations to fulfil your democratic role**
- **If unsure – SEEK ADVICE**

CWESTIYNAU

QUESTIONS

